

Тема 3. Держава і церква у ХХ столітті (2 год.)

Політична та релігійна ситуація в світі на початку ХХ ст. Поширення раціоналізму, антиклерикалізму, атеїзму, марксизму, анархізму. Перша світова війна та релігійні проблеми.

Релігія і церква в СРСР. Революція в Росії, її вплив на загальносвітову політичну та релігійну ситуацію. Відновлення патріархату в Росії. Патріарх Тихон. Політика більшовиків щодо релігії і церкви: декларації та дійсність. VIII з'їзд РКП(б). "Війна з релігією". О. Ярославський. Розкол РПЦ. Наступ на релігію в 30-ті рр. Войовничий атеїзм. Релігійна політика радянської держави під час Другої світової війни та в післявоєнний період. Релігійне відродження в СРСР доби перебудови. Святкування 1000-річчя Хрещення Русі. Патріарх Московський і всієї Русі Алексій II (1990). Релігійна політика Росії в 90-ті рр.

Релігійно-політична ситуація в країнах Заходу. Католицизм. Папство та фашистська держава. Латеранська угода та конкордат. Утворення держави Ватикан. II Ватиканський Собор. Політика пап Іоанна XXIII та Павла VI. Понтифікат Іоанна Павла II. Новий Канонічний кодекс католицької церкви (1984). Масові католицькі організації. Екуменізм. Протестантські церкви у світовій політиці ХХ ст. Християнські політичні партії та їх роль у політичному житті країн Заходу. Масонство у світовій політиці ХХ ст.

Релігійна ситуація в країнах Сходу. Морально-етичне вчення М.Ганді, його вплив на політичне життя Індії. Іслам. Зміна ситуації в ісламському світі. Політика Кемаля Ататюрка в Туреччині. Панісламізм. Деколонізація Азії та Північної Африки. Концепції "ісламського відродження", "ісламського соціалізму", "ісламської держави". Лівійська Джамахірія. Ісламська революція в Ірані. Ісламський фундаменталізм та його еволюція. Міжнародні ісламські організації.

Неорелігії (новітні релігійні рухи). Причини виникнення, класифікація, вплив на політичне життя.